

АКТЕРИ „ЧУДА У РОНДЕЛИ“

У представи којом је Српско позориште у Мађарској обележило свој 20-годишњи јубилеј и 200. годишњицу од извођења комада „Крештали-ца“ Јоакима Вујића, глумили су: Милан Рус као Јоаким Вујић, Јосип Маториц као Иштван Балог, Олгица Несторовић као Јулијана Балог, Тибор Ембер као Тома Фехер, Бранислав Унгиновић као отац Лазар, Михајло Несторовић као Милован Видаковић, Мирјана Савин као г-ђа Каталин, Зорица Јурковић као Екаторина Давидовић, Радован Зубац као Јанош, Себастијан Губик као ђак Петар Трифић, Горан Карагић као ђак Јефтимир Стојадиновић, Бранимир Ђорђевић као Стефан Дилбер.

Редитељски дуо чинили су Милан Рус и Лазар Пајтић, уз асистенте Катарину Бачи, Ноеми Борбељ, Тибора Праганија.

Драматург је био Петар Милошевић, музику је компоновао Габор Ленђел, костиме и декор урадила Весна Радовић-Дорић. У организационом делу помогла је Евица Шишковић као уметнички секретар, а значајан допринос успеху представе дали су мајстор светла Лајош Мезеи и тонски техничар Богдан Сабо.

шта код Срба током протеклих 200 година, док друга има савремену тематику. Путем архивских фотографија приказана је дводеценијска делатност Српског позоришта у Мађарској и то детаљима из најзначајнијих представа те театарске куће. Изложбу су заједнички припремили Српски институт и Културни и документациони центар Срба у Мађарској, а отворили су је челници ових организација Пера Ластич и Милан Ђурић. Они су, свако из свог угла, говорили о изложеној документарној грађи и фотографијама. У састављању поставке коришћени су материјали из архива Музеја позоришне уметности у Београду и фотографије из архива Српског позоришта у Мађарској.

Дуго очекивана представа „Чудо у Рондели“, коју је Радослав Златан Дорић написао пре неколико година, специјално за ову прославу, приказана је у вечерњим сатима на сцени Националног позоришта. Нажалост, прерана смрт је Дорића спречила да доживи премијерно извођење свог дела. Комад је извео глумачки ансамбл Српског позоришта у Мађарској, у проширеном саставу. За ову прилику, сталној постави овог театра придружило се и неколико глумаца из матице, чији таленат је већ добро познат будимпештанској публици.

Пре представе, гледаоцима је добродошлицу у Национални театар пожелео његов директор Атила

Видњански, који је указао на значај дела Јоакима Вујића за потоњу српску културу и целокупни културни живот на овим просторима. Похвално се изразио и о сарадњи коју водећа позоришна установа у Мађарској остварује са овдашњим Српским позориштем.

Честитајући двоструки јубилеј, председник Владе АП Војводине др Бојан Пајтић посебно је истакао мултикултуралност као драгоценост која је вековима присутна на овим просторима. Одајући признање Јоакиму Вујићу и његовим следбеницима, војвођански премијер је истакао чињеницу да су у стварање српског театра, поред Срба, били укључени и Мађари, а да је српско позориште доприносило богаћењу и мађарског

културног живота, што и данас чини. По њему, све то може и треба да послужи као светао пример и садашњим генерацијама Срба и Мађара на нашим просторима.

Када је реч о самој представи, могло би се рећи да су се те вечери у Националном позоришту догодила два „чуда“. Једно је била сама представа „Чудо у Рондели“, док се друго „чудо“ догађало у препуном гледалишту. Видно расположена и мотивисана за комуникацију са глумцима, каква је и потребна да би се представа могла сматрати успешном, публика је током читаве представе реаговала онако како су то, вероватно, очекивали и драмски писац, и редитељи, и глумци. Комплексна и, за самог Јоакима Вујића, трауматична питања организовања прве српске позоришне дружине, третирана су на врло духовит начин, па су се током представе у публици могли чути и смех и духовити коментари, изговарани гласно или полушпатом. Било је међу њима и оних који су Вујићева објашњавања, тада неупућеним суграђанима о томе шта је заправо позориште, поредили са трудом који неки културни посленици данас улажу да својим неповерљивим савременицима објасне суштину неких прогресивних струјања у нашем друштвеном животу.

Д. Ј.

КУЛТУРА

Литература

Душан Ракић

СЕНКЕ ПУТОПИСНОГ МАСТИЛА (2)

Среда

У даљини ноћи, муње брздају небо над пучином.

Обесни ројеви облака цели су дан изливали кишу, јаку и упорну.

Причали су да су то прве кише након три-четири године.

И у причи, у тихом жамору утопљен и снено препуштен њен глас би назирао.

А већ изјутра, у магличастом киптању и немирима мора, бескрајног мора пред њим, с десна је, по мало у даљини у благом луку у ветру лелујала осунчана Махдија – бела и ониска са танким пустињско-смеђим оквирима зидина Медине.

У ветру и влаги која се након киша набирала у ваздуху као танушна стабла градићем су се повијали светли минарети.

Пред њим до у даљ пучине, таласи су плели у хуку својих набора филигранске, а дивље чипке. Чипке њене модре хаљине, у ћутњама његовог понирања пучином и тек неприметном осмеху.

Само неколико дана пре био је затечен.

У таквима као ти у својој моћи обесни таласи, до опијајуће понесености су се наметали, само не више непрекидно плаветно живи него попут болног грча заустављени, једном прадавном магновењу окамењени масиви Атласа.

Као огромни остевени таласи до суровости су се низали понегде бледољубичасто-модри, смеђе-црвенкасти или оловно-смеђи масиви и њихови оргијастички висови.

Заробљеним урликом из пустиње, дизали су се, таложили и узвисивали, орубљени тек ретким оазама.

Наједном, баш целим бићем осећајући је а не видећи је, у висинама једна гола сурост поиграла се погледом, и силовито наметнула другу. Јер, далеко недохватно испред и далеко испод тог планинског трона, у недоглед, простирила се ужарено жута титрава врелина Сахаре.

Творац као да је лепотом исцртавао, и исцртавајући померао – границе пакла.

И бескрајног пакла тишине у њему. Без ње. ■

СВЕТИОНИК

Човечанство почиње да ствара ојтимистичке шек кад преспава да ствара срећне људе.

Жилбер Кит

Ја имам ојет свешћу изгубих, преобразено и уљешано – у сјећању. И још: ја имам велику слободу оној који ништа нема и мир оној који је прежалио и коначно се распао.

Иво Андрић

